DOI 10.36074/logos-19.12.2025.006

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Шум Аліна Олександрівна[1], Коновалова Юлія Миколаївна[2]

1. д-р. екон. наук, доцент, професор кафедри обліку і фінансів
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0003-2948-6238

2. здобувачка вищої освіти
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», УКРАЇНА

Сучасний етап функціонування вітчизняних підприємств характеризується високим рівнем невизначеності, спричиненим наслідками пандемії COVID-19 та, значною мірою, повномасштабною військовою агресією. У цих умовах дебіторська заборгованість є активом в зоні підвищеної фінансової турбулентності. Ключовою проблемою стає не стільки стягнення боргів, скільки коректна ідентифікація моменту їх знецінення та відображення реальної вартості у звітності, що є критичним для дотримання принципу обачності.

Не менш гострою є проблематика дисконтування довгострокової заборгованості в умовах високої інфляційної волатильності та динамічної зміни облікової ставки НБУ.

Кризові явища також оголили неактуальність традиційного інструментарію фінансового аналізу, що базується на усереднених показниках оборотності. В умовах інфляційного зростання номінальної виручки формальне покращення коефіцієнтів оборотності часто маскує реальне погіршення якості активів, що вимагає переходу до більш чутливих метрик, таких як зважений середній час прострочення та індекс ефективності інкасації. Окрім того, руйнування фізичної інфраструктури та втрата доступу до архівів на окупованих територіях актуалізували проблему доказовості існування боргу та підтвердження сальдо розрахунків для судових інстанцій, що виводить питання тотальної цифровізації первинного обліку та використання хмарних технологій з площини інновацій у площину базових умов виживання

All rights reserved | CC BY-SA 4.0

бізнесу. Таким чином, сучасна система обліку та аналізу дебіторської заборгованості потребує фундаментальної трансформації від фіскально-орієнтованої моделі до ризик-орієнтованої, де пріоритетом стає не лише констатація фактів господарського життя, а й сценарне моделювання майбутніх грошових потоків з урахуванням екзогенних шоків.

Удосконалення системи обліку та аналізу дебіторської заборгованості розглядається як пріоритетне завдання управління оборотним капіталом, що забезпечує підвищення якості фінансової інформації, стабільність фінансового стану підприємства та його конкурентоспроможності. Впровадження комплексної системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості, заснованої на принципах сегментації, моніторингу термінів сплати та регулярної аналітичної оцінки, створює об'єктивне інформаційне підґрунтя для прийняття управлінських рішень. Інтеграція облікових процедур із процесом контролю дозволяє забезпечити достовірність даних про дебіторську заборгованість і оптимізувати фінансово-господарську діяльність підприємства.

Покращення теоретичних та методичних основ обліку й управління дебіторською заборгованістю прискорить фінансові потоки, сприятиме зменшенню обсягу ризику, простроченої заборгованості та підвищенню фінансової стійкості підприємств на сучасному етапі розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

[1] Семенець А.О. (2021) Внутрішній контроль та система внутрішнього контролю в контексті міжнародного бізнесу: формалізація дефініцій. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії,* (1), 386–397. Вилучено з: https://doi.org/10.29038/2524-2679-2021-01-386-397.

All rights reserved | CC BY-SA 4.0